

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФЕДЕРАЦІЯ ОРГАНІЧНОГО РУХУ УКРАЇНИ

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

ORGANIC UA

Funded by
the European Union

Erasmus+
Jean Monnet Modules

ФЕДЕРАЦІЯ ОРГАНІЧНОГО
РУХУ УКРАЇНИ

BTU
Biotech company

ЗБІРНИК ПРАЦЬ УЧАСНИКІВ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО І ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА: ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»

**Житомир
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФЕДЕРАЦІЯ ОРГАНІЧНОГО РУХУ УКРАЇНИ**

Підтримку надає:

**ЗБІРНИК ПРАЦЬ
УЧАСНИКІВ XII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО І ПРОДОВОЛЬЧА
БЕЗПЕКА: ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»**

**Житомир
2025**

Рекомендовано до друку Вченою радою Поліського національного університету
(протокол № 10 від 28.05.2025)

УДК 338.439.02
О-64

Редакційна колегія

Олег СКИДАН	д. е. н., професор, Поліський національний університет
Євген МИЛОВАНОВ	к. е. н., голова правління Федерації органічного руху України
Наталія КУЦМУС	д. е. н., професор, Поліський національний університет
Тетяна ТИМОЩУК	к. с.-г. н., доцент, Поліський національний університет
Діна ЛІСОГУРСЬКА	к. с.-г. н., доцент, Поліський національний університет
Світлана ФУРМАН	к. в.ет. н., доцент, Поліський національний університет

Рецензенти

Тетяна ЗІНЧУК	д. е. н., професор, Поліський національний університет
Ігор ДІДУР	д. с.-г. н., професор, Вінницький національний аграрний університет

О-64 Органічне виробництво і продовольча безпека: цифрові технології та інновації : збірник праць учасників XII Міжнародної науково-практичної конференції (15–16 травня 2025 р.). Житомир: Поліський нац. університет, 2025. 186 с.

ISBN 978-617-8410-03-02

О-64 Organic Production and Food Security : Digital Technologies and Innovations. Collection of Works of the Participants of the XI International Scientific-Practical Conference (May 15–16, 2025). Zhytomyr: Polissia National University, 2025. 186.

ISBN 978-617-7684-97-7

Збірник сформовано за матеріалами доповідей учасників XII Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека: цифрові технології та інновації». Містить напрацювання світової наукової спільноти, які висвітлюють актуальні проблеми й перспективи розвитку органічного виробництва в контексті сталого розвитку, внесок органічного сектору у зміцненні продовольчої безпеки, інноваційні підходи до маркетингу органічної продукції, особливості впровадження цифрових технологій в аграрній сфері тощо.

**Видання стало можливим завдяки підтримці Проєкту
«Німецько-українська співпраця в галузі
органічного сільського господарства»**

Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори. Передрук, тиражування, розповсюдження інформації без письмового дозволу Поліського національного університету забороняється.

ISBN 978-617-8410-03-02

© Поліський національний університет, 2025

ЗМІСТ

Милованов Є.

Органічне виробництво в Україні в умовах цифрової трансформації агросектору..... 8

Скидан О., Тимощук Т., Давидов Д.

Ефективність елементів біологізації технології вирощування пшениці в контексті реалізації цілей європейської зеленої угоди..... 9

Chaika T.

Innovative biotechnological approach to strengthening soybean resilience under hydrothermal stress in organic production systems..... 11

Ivanov H., Valentiuk N., Drobit O., Patyk S., Kulidzhanov E.

Use of bioproducts in *Melilotus albus* Medik growing..... 12

Tarasovych L., Yareмова M.

Marketing component in regional development strategy: eu requirements and role in establishing regional food security..... 18

Аврамчук Б.

Вирощування бобових трав: синергія екології та агротехнологій..... 21

Атаманчук Д., Дворницький Т., Клименко Р., Гопяк Н.

Аналіз використання цифрових технологій в органічному виробництві.. 23

Бакалова А.

Ентомофаги в біологічній системі управління шкідливістю фітофагів на лохині..... 26

Бакланова Т., Калнауз Ю.

Роль органічного землеробства у забезпеченні сталого розвитку агросектору..... 29

Балабаш В. С., Вожегова Р. А., Влащук А. М., Дробіт О. С.

Екологічні засади вирощування ріпаку озимого на Півдні України..... 31

Барвінок Є., Токарєв В., Сенік І.

Шляхи зменшення залишкових кількостей пестицидів у продукції цукрової кукурудзи..... 35

Бегас В., Галатюк О., Романишина Т., Лахман А.

Організаційні та законодавчі аспекти органічного тваринництва в Україні..... 36

Вербельчук С., Кобко Д., Ситницька Т., Покотило В.

Застосування цифрових технологій у галузі тваринництва..... 40

Вербельчук Т., Вербельчук С., Кобернюк В., Порохня І.

Можливості розвитку органічного свинарства в умовах Полісся України..... 42

Вербельчук Т., Марченко Є., Подорожна Ю., Стецюк В.

Органічне виробництво як чинник стійкого аграрного розвитку та продовольчої безпеки України..... 43

Гамаюнова В., Павлов В., Бакланова Т.	
Біодеструктори стерні як складова сталого землеробства та підвищення родючості ґрунту.....	45
Герасько Т., Тимошук Т.	
Ефективність використання мікоризації в органічних технологіях вирощування черешні.....	49
Гож О.А., Заєць С.О.	
Практика застосування біопрепаратів за вирощування органічної продукції на Півдні України.....	52
Грицюк Н.	
Стійкість органічних сортів сої до збудників хвороб.....	56
Гришук Г., Федючка М., Захарін В., Побірський М.	
Роль біологічно активних речовин у формуванні якісного складу молозива за органічного ведення тваринництва.....	58
Гуральська Г., Олішевський В.	
Забезпечення безпечності молока-сировини в умовах сучасного молочного виробництва.....	61
Гурманчук О.В., Невмержицька О.М., Плотницька Н.М., Шиша М.В.	
Технологічні особливості вирощування органічного гороху в світовій практиці.....	64
Данилко Р.	
Сучасні вимоги до якості органічної сировини шавлії лікарської.....	65
Дідора В.Г.	
Продуктивність сортів сої залежно від елементів біологічної технології вирощування.....	68
Довбиш Л., Капусняк В., Бойко М., Скаржевський Я.	
Розвиток біологізації ґрунтів у контексті екологічної стійкості та ефективності агропромислового комплексу України.....	71
Дунаєвська О., Сокульський І.	
Годівля перепелів з урахуванням екологічних вимог у забезпеченні якісної та безпечної продукції харчування.....	73
Жуйков Т., Жуйков О.	
Ефективність біологічних деструкторів стерні за післязбирального застосування в посіві льону олійного в умовах Південного Степу.....	76
Заблудський Р. І.	
Менеджмент бізнес-процесів в сфері органічного виробництва.....	78
Забродський П., Шелудченко Б., Сирій Є.	
Особливості напруженого стану при русі колеса в ґрунті.....	81
Зінчук Т.	
Інклюзивний агробізнес як перспектива досягнення продовольчої безпеки.....	83

Іващенко І., Котюк Л. Аспекти вивчення <i>Tanacetum Balsamita</i> L. в умовах Полісся України....	86
Карпишин О., Мойсієнко В. Економічна оцінка спелти озимої за органічного вирощування на Поліссі.....	88
Кияниченко М., Журавель С. Особливості використання ІОТ як ефективної складової органічної технології вирощування сільськогосподарських культур.....	91
Ковальчук В., Панцирева Г. Застосування інокулянтів як основа органічного виробництва сої.....	94
Ковальчук В., Кот Т. Морфофункціональний стан селезінки риб як маркер біобезпеки в органічній аквакультури.....	95
Ковальчук Т., Трохименко В., Харитонюк Р., Давидюк М., Радчук С. Екологічний підхід до годівлі собак.....	97
Колесніков М., Пащенко Ю. Маркер стійкості сої за дії токоферолу в умовах засолення.....	99
Кочук-Ященко О., Кучер Д., Леонець С., Свінцицький Р., Волківський С. Вплив лінійної належності корів на їх довголіття та довічну продуктивність за органічного та конвенційного виробництва молока...	102
Кукса С., Погиба В. Контроль чисельності комах-фітофагів за моделями прогнозу фітосанітарного стану угідь в Україні.....	105
Лавринюк О., Гребенюк О., Горбачов М., Наумчук А. Стале органічне виробництво як гарант продовольчої безпеки.....	107
Лісогурська Д., Тимошук Т., Фурман С., Лісогурська О. Цифрові технології в агросекторі: роль ші у забезпеченні сталості та принципів <i>One Health</i>	110
Лук'яник М.М. Сучасний стан розвитку органічного виробництва в Рівненській області.....	111
Міщенко Ю., Давиденко Г., Риженко А., Севідов О., Барило О., Клімашевський В. Вплив сидерату жита озимого на агрофізичні властивості чорнозему типового за органічного вирощування гречки.....	113
Невмержицький Д., Вербельчук С. Цифровізація та інноваційні підходи в органічному птахівництві як фактори сталого розвитку.....	116
Ничипорук О. О. Люпин, як ефективна сидеральна культура в системі відновлення родючості ґрунтів.....	117

Паламарчук С., Гудзь Р., Борнарчук Б., Шпортко М.	
Вплив інноваційних технологій на сталість органічного виробництва....	120
Панчишин В., Дризик В.	
Перезимівля рослин ріпаку озимого залежно від досліджуваних факторів в умовах Полісся.....	122
Панчишин В., Подгорнюк І.	
Вивчення куцистості пшениці твердої ярої залежно від досліджуваних факторів в умовах Лісостепу України.....	124
Писанко О., Кот Т.	
Використання комп'ютерного зору для оцінки морфології шлунка риб...	126
Потапенко Р.	
Ефективність управління агротехнологіями в органічному виробництві	128
Прокопенко К.О., Удова Л.О.	
Органічне виробництво як чинник продовольчої безпеки України.....	132
Ратошнюк В.І., Ратошнюк Т.М., Ратошнюк В.В.	
Використання люпину вузьколистого на кормові цілі.....	135
Рибачук Ж.В.	
Використання ембіотику та проактиво у скотарстві – основа органічного виробництва.....	137
Романенко П., Бритік О., Книш О.	
Загальна продуктивність сої при застосуванні біологічних препаратів ТОВ «НОСТОК ТЕХНОЛОДЖІ» NOSTOC-L, NOSTOC-M, CALOTHRIX-L, CALOTHRIX-M в умовах Південного Степу України.....	140
Сидякіна О.	
Біологічні препарати в технології вирощування ячменю ярого.....	141
Сіхневич К.	
Оптимізація технології годівлі молочних корів в органічному виробництві: виклики та перспективи.....	144
Соколова А.	
Органічне виробництво в системі сталого розвитку сільських територій Волині.....	147
Столяр С.	
Обґрунтування використання органічного сорго звичайного двокольорового у виробництві безглютенових харчових продуктів функціонального призначення.....	149
Тимощук Т., Кирилюк В., Ковальчук Н., Дереча І.	
Механічний обробіток ґрунту як інструмент переходу до органічного землеробства.....	154
Трембіцька О.	
Підвищення біологічних цінностей спельти озимої за органічного виробництва для хлібобулочних виробів.....	157

Трохименко В., Ковальчук Т., Куликівський А., Курсон А., Посонський А., Павлюк В.	
Ведення органічного рибництва в зоні Полісся.....	160
Фурман С., Лісогурська Д., Лісогурська О., Лозовий І., Касян І.	
Органічна аквакультура: стан та перспективи розвитку в Україні.....	162
Хоненко Л., Гамаюнова В., Бакланова Т., Пилипенко Т.	
Аналіз сучасних підходів до вирощування високоолеїнового соняшнику	164
Цуман Н., Круть І.	
Наукові основи адаптивно-ландшафтної системи землеробства для відтворення родючості ґрунтів зони Полісся України.....	166
Швець Т.В.,	
Економіка сталого розвитку: фінансова підтримка органічного виробництва як запорука продовольчої безпеки.....	172
Шуляр А., Шуляр А.	
Органічне сільськогосподарське виробництво як превентивний інструмент кліматичних змін.....	175
Ямковий В.Ю., Подберезко І.М.	
Біометричні показники та урожайність рослин картоплі за дії біопрепаратів в умовах Південного Полісся України.....	178

- зростаючий попит на органічну продукцію. Як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках спостерігається підвищений інтерес до органічних продуктів, що відкриває нові можливості для експорту.

- інтеграція з європейським ринком. Гармонізація законодавства та стандартів з ЄС сприятиме спрощенню процедур експорту та підвищенню конкурентоспроможності української продукції.

Розвиток органічної аквакультури в Україні потребує комплексного підходу, що включає удосконалення нормативно-правової бази, запровадження державних стимулів та підтримки виробників, а також популяризацію органічної продукції серед споживачів. Враховуючи наявний потенціал та зростаючий попит на органічну продукцію, Україна має всі передумови для успішного розвитку цього напрямку та виходу на міжнародний ринок.

Список використаних джерел

1. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції : Закон України від 10 лип. 2018 р. № 2496-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>

2. Швець Т.В., Лісогурська Д.В., Тимошук Т.М., Фурман С.В. Вектори розвитку зеленого сільського господарства в Україні. *Таврійський науковий вісник*. 2024. № 137. С. 556–563. <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.137.65>

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИРОЩУВАННЯ ВИСОКООЛЕЙНОВОГО СОНЯШНИКУ

Л.Г. Хоненко, к.с.-г.н., доцент

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., професор

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

Т.В. Бакланова, к.с.-г.н., доцент

*Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Кіровоградський, Україна*

Т.В. Пилипенко, к.екон.н., доцент

*ДУ «Миколаївська ДСДС ІКОСГ НААН України»
селище Полігон Миколаївська область, Україна
E-mail: khonenkolg@i.ua; gamajunova2301@gmail.com;
baklanova_t@ksaeu.kherson.ua; pylypenkotv@ukr.net*

Соняшник є однією з основних культур аграрного сектора України, яка забезпечує значні прибутки. Вирощування соняшника в основному базується на традиційних лінолевих сортах і гібридах, частка яких становить 94%. Починаючи з 1992 року, площі під посівами соняшника значно збільшилися, перевищивши 6,5 млн га [1]. Це істотно порушило період повернення культури на попереднє місце у сівозміні з 8–10 до 3–5 років і менше, що призвело до зниження врожайності зерна на 35–40 %.

Зона Південного Степу України вирізняється великим потенціалом для вирощування олійних культур, але для неї головним обмежувальним фактором залишається дефіцит вологи, як ґрунтової, так і повітряної. Незважаючи на наявність родючих ґрунтів, теплого клімату і тривалого безморозного періоду кількість опадів у регіоні є недостатньою (300–400 мм на рік), що потребує розробки сучасних елементів агротехнологій для боротьби з посухою. Особливе значення в останні роки доцільно приділити вирощуванню високоолеїнових гібридів соняшнику. До військових дій 2022 р. Україна посідала 2-е місце у світі за обсягами вирощування та експорту продукції з високоолеїнового соняшнику [2].

Олія з такого виду соняшнику характеризується високим вмістом олеїнової кислоти (понад 82 %), з високою стійкістю до окислення, що робить її аналогом до оливкової. Вирощування високоолеїнового соняшнику є економічно вигідним для агровиробників внаслідок вищої вартості на продукцію. Нині в Україні вирощування високоолеїнового соняшника стрімко зростає [1]. Якщо у 2014 р. посіви цієї групи соняшника в Україні займали близько 100 тис. га, то в 2020 рік вже став рекордним – близько 600 тис. га [3].

У результаті селекційної роботи значно покращилася якість високоолеїнових гібридів соняшника, зробивши їх конкурентоспроможними порівняно з традиційними. Однак для збільшення обсягів виробництва та отримання найкращих результатів необхідно добирати потенціал якісно-генетичного насіння, дотримуватися вимог просторової ізоляції посівів (що особливо важливо в період цвітіння) та створювати оптимальні умови для вирощування. Зокрема, просторова ізоляція має становити не менше 200–400 м. Для соняшнику важливо застосування фосфору і калію в оптимальних співвідношеннях, що дозволить підвищити вміст олеїнової кислоти.

Виробництво високоолеїнового соняшника підтримують як міжнародні, так і вітчизняні компанії, такі як «Сингента», яка забезпечує аграріїв якісним насінням та технічною підтримкою. Олія з високоолеїнового соняшника користується значним попитом на міжнародному ринку завдяки своїм унікальним властивостям – тривалому терміну зберігання, стійкості до високих температур і низькому вмісту трансжирів [4, 5]. У майбутньому вирощування високоолеїнового соняшника в Україні має всі передумови для подальшого нарощування площ, враховуючи необхідність здорового способу життя та високий попит на якісну рослинну олію в країнах Європи. Високоолеїновий соняшник (ВОС) має важливе значення для економіки, аграрного сектора та цінності використання завдяки унікальним властивостям олії [6].

Народно-господарське значення вирощування високоолеїнових гібридів соняшника є важливим у багатьох напрямках: висока стійкість до окиснення, використання для їжі, в галузі косметичної та фармацевтичної промисловостей, лікарських засобів і різних добавок. Окрім того за послабленого економічного стану господарств у нинішній період

виросування високоолеїнового соняшника здатне забезпечити високу рентабельність та прибутки, проте для цього необхідно розробляти та впроваджувати нові інноваційні ресурсозберігаючі елементи технології. При цьому необхідно дотримуватись обґрунтованого чергування сільськогосподарських культур у сівозміні, що в свою чергу сприятиме збереженню родючості ґрунтів та зменшенню ризиків поширення хвороб. Таким чином вирощування і переробка високоолеїнового соняшника сприятиме підвищенню конкурентоспроможності аграрної галузі та зміцненню продовольчої безпеки України.

Список використаних джерел

1. Сидякіна О.В., Гамаюнова В.В. Сучасний стан та перспективи виробництва насіння соняшнику. *Таврійський науковий вісник* № 131. С. 196–204. <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.131.25>
2. Pokoptseva L., Onyshchenko O., Gamayunova V., Gerasko T., Zoria M. Sowing properties of sunflower seeds of Talento hybrid under the influence of a modified plant growth regulator. *Scientific Horizons*, 2024, 27(8), P. 59–68.
3. Високоолеїновий ринок має всі шанси відновитися після удару пандемії
URL : <https://lidea-seeds.com.ua/news/sonyashnyk/vysokooleyinovyy-rynok-maye-vsi-shansy-vidnovytysya-pislya-udaru-pandemiyi>
4. Інститут олійних культур НААН України, Високоолеїнові гібриди соняшника: особливості вирощування та використання. Київ: *Науковий вісник*, 2021. 175 с.
5. Зеленко О.І., Селекція та генетика високоолеїнового соняшника. Одеса: *Одеський аграрний університет*, 2020. 180 с.
6. Шевченко С.В., Розвиток високоолеїнового соняшника в Україні: перспективи та виклики. Чернівці: *Чернівецький національний університет*, 2020. 189 с.
7. ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН), Огляд перспектив високоолеїнового соняшника на світовому ринку. Рим: ФАО

НАУКОВІ ОСНОВИ АДАПТИВНО-ЛАНДШАФТНОЇ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА ДЛЯ ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ЗОНИ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ

Н.В. Цуман, к.с.-г.н., доцент
І.О. Круть, здобувач вищої освіти
Житомирський агротехнічний фаховий коледж
м. Житомир, Україна
E-mail: Innater-59@ukr.net

Сьогодні на часі удосконалення сучасних підходів щодо управління вуглецем в ґрунтах та створення умов ефективної гуміфікації органічних речовин. В ґрунті одночасно відбувається мінералізація і гуміфікація при розкладанні органічної речовини. Так, 70–80 % органічної маси